EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 29.9.2026
COM(2026) 511 final

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ

podle článku 395 směrnice Rady 2006/112/ES

1. VÝCHODISKA

Podle článku 395 směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty[1] (dále jen „směrnice o DPH“) může Rada na návrh Komise jednomyslně povolit kterémukoli členskému státu, aby zavedl zvláštní opatření odchylující se od uvedené směrnice, jejichž cílem je zjednodušit postup výběru DPH nebo zabránit určitým druhům daňových úniků nebo vyhýbání se daňovým povinnostem. Vzhledem k tomu, že tento postup stanoví odchylku od obecných zásad pro DPH, je v souladu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie (SDEU) nutné, aby se vnitrostátní odchylky uvedené v článku 395 směrnice o DPH povolené s „cílem zjednodušit postup výběru daně nebo zabránit určitým druhům daňových úniků nebo vyhýbání se daňovým povinnostem“ vykládaly striktně, a zároveň musí být tato opatření nezbytná a přiměřená s ohledem na konkrétní sledovaný cíl a mít co nejmenší dopad na cíle a zásady směrnice o DPH[2].

Dopisem, který Komise zaevidovala dne 28. května 2026, požádalo Lotyšsko o povolení dále prodloužit povolení uplatňovat odchylně od článku 193 směrnice o DPH mechanismus přenesení daňové povinnosti v souvislosti s dodávkami dřeva nebo poskytováním souvisejících služeb, původně udělené při přistoupení Lotyšska k Unii dne 1. května 2004, prodloužené rozhodnutím Rady 2006/42/ES v roce 2006 a znovu prodloužené šestkrát, naposledy do 31. prosince 2026 prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2024/3207.

Komise v souladu s čl. 395 odst. 2 směrnice o DPH dopisem ze dne 21. srpna 2026 uvědomila o žádosti Lotyšska ostatní členské státy. Dopisem ze dne 25. srpna 2026 oznámila Komise Lotyšsku, že již má k dispozici veškeré informace, které považuje za nezbytné k posouzení žádosti.

2. ŽÁDOST

Lotyšsko na základě článku 395 směrnice o DPH požaduje, aby Rada na návrh Komise prodloužila dobu uplatňování zvláštního opatření odchylujícího se od článku 193 směrnice o DPH, pokud jde o použití mechanismu přenesení daňové povinnosti v souvislosti s určitými dodávkami dřeva nebo poskytnutím souvisejících služeb.

Podle článku 193 směrnice o DPH je osobou povinnou odvést DPH v zásadě osoba povinná k dani, která dodává zboží (nebo poskytuje služby). Účelem mechanismu přenesení daňové povinnosti je přesunout uvedenou povinnost na osobu povinnou k dani, které je zboží dodáno nebo jíž jsou služby poskytnuty, aby se zabránilo tomu, že dodavatel bude mít možnost s obdrženou DPH zmizet (podvod na bázi chybějícího obchodníka).

Odchylka byla Lotyšsku poprvé udělena v kapitole 7 bodě 1 písm. b) přílohy VIII aktu o přistoupení z roku 2003[3], a to do 30. dubna 2005, a následně byla v souvislosti s

[1] Úř. věst. L 347, 11.12.2006, s. 1.

[2] Viz rozsudek ze dne 27. ledna 2011 ve věci Vandoorne, C-489/09, EU:C:2011:33, bod 27.

[3] Akt o podmínkách přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie, příloha VIII, kapitola 7, bod 1 písm. b), Úř. věst. L 236, 23.9.2003, s. 33.

článkem 21 šesté směrnice Rady 77/388/EHS poprvé prodloužena rozhodnutím Rady 2006/42/ES ze dne 24. ledna 2006[4] do 31. prosince 2009. Následně byla povolena odchylně od článku 193 směrnice o DPH prováděcím rozhodnutím Rady 2009/1008/EU ze dne 7. prosince 2009[5] do 31. prosince 2012 a byla znovu prodloužena ještě pětkrát: prováděcím rozhodnutím Rady 2013/55/EU ze dne 22. ledna 2013[6], (EU) 2015/2396 ze dne 10. prosince 2015[7], (EU) 2018/2006 ze dne 11. prosince 2018[8], (EU) 2022/81 ze dne 18. ledna 2022[9] a nejnověji rozhodnutím (EU) 2024/3207 ze dne 12. prosince 2024[10], kterým bylo zvláštní opatření prodlouženo do 31. prosince 2026. Zvláštní opatření se proto uplatňuje nepřetržitě již více než dvě desetiletí a bylo již sedmkrát prodlouženo.

3. STANOVISKO KOMISE

Žádosti, které Komise obdrží v souladu s článkem 395 směrnice o DPH, se přezkoumávají s cílem ujistit se o tom, zda jsou splněny základní podmínky pro udělení odchylky, tj. zda navrhované konkrétní opatření zjednodušuje postupy pro osoby povinné k dani a/nebo daňovou správu nebo zda je cílem návrhu zabránit určitým druhům daňových úniků nebo vyhýbání se daňovým povinnostem. Komise v této souvislosti vždy jednala rezervovaně a obezřetně, aby zajistila, že odchylky nenaruší fungování všeobecného systému DPH, mají omezenou působnost a dobu platnosti a jsou nezbytné a přiměřené. Veškeré odchylky od systému dělených plateb proto mohou představovat pouze krajní řešení na omezenou dobu a musí poskytovat záruky, pokud jde o nezbytnost a výjimečnou povahu odchylky.

Vzhledem k více než dvacetiletému uplatňování se Komise domnívá, že Lotyšsko mělo dostatek času na zavedení konvenčních opatření, pro něž není nutná žádná odchylka od

[4] Rozhodnutí Rady 2006/42/ES ze dne 24. ledna 2006, kterým se Lotyšsku povoluje prodloužit použitelnost opatření odchylujícího se od článku 21 šesté směrnice Rady 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu (Úř. věst. L 25, 28.1.2006, s. 31).
[5] Prováděcí rozhodnutí Rady 2009/1008/EU ze dne 7. prosince 2009, kterým se Lotyšské republice povoluje prodloužit účinnost opatření odchylujícího se od článku 193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 347, 24.12.2009, s. 30).
[6] Prováděcí rozhodnutí Rady 2013/55/EU ze dne 22. ledna 2013, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2009/1008/EU, kterým se Lotyšské republice povoluje prodloužit účinnost opatření odchylujícího se od článku 193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 22, 25.1.2013, s. 16).
[7] Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2015/2396 ze dne 10. prosince 2015, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2009/1008/EU, kterým se Lotyšské republice povoluje prodloužit účinnost opatření odchylujícího se od článku 193 směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 332, 18.12.2015, s. 142).
[8] Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2018/2006 ze dne 11. prosince 2018, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2009/1008/EU, kterým se Lotyšské republice povoluje prodloužit účinnost opatření odchylujícího se od článku 193 směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 322, 18.12.2018, s. 20).
[9] Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/81 ze dne 18. ledna 2022, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2009/1008/EU, kterým se Lotyšské republice povoluje prodloužit účinnost opatření odchylujícího se od článku 193 směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 13, 20.1.2022, s. 49).
[10] Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2024/3207 ze dne 12. prosince 2024, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2009/1008/EU, kterým se Lotyšské republice povoluje prodloužit účinnost opatření odchylujícího se od článku 193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L, 23.12.2024).

směrnice o DPH, na kontrolu dřevařského odvětví, které pokrývá hmotné zboží o poměrně velkém objemu, což by mělo umožňovat řádný audit a monitorování.

Lotyšsku bylo také připomínáno, že má přijmout vhodná opatření k boji proti podvodům, zejména vzhledem k tomu, že konkrétně

5. bod odůvodnění prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2024/3207, jímž bylo povoleno v současnosti platné prodloužení, uvádí, že *„[z]vláštní opatření jsou zpravidla povolována na omezenou dobu, aby bylo možné posoudit, zda jsou tato zvláštní opatření vhodná a účinná. Zvláštní opatření poskytují členským státům čas na zavedení jiných konvenčních opatření na vnitrostátní úrovni ke sledování pohybu materiálu, odvodu daně a dodržování povinností ze strany osob povinných k dani, která by měla daný problém do uplynutí použitelnosti zvláštního opatření vyřešit, díky čemuž se prodloužení použitelnosti zvláštního opatření stane bezpředmětné. Zvláštní opatření umožňující používání mechanismu přenesení daňové povinnosti je povolováno pouze výjimečně pro určité oblasti náchylné k podvodům a představuje krajní prostředek“*,

6. bod odůvodnění uvádí, že *„[p]řed uplynutím prodloužené doby použitelnosti zvláštního opatření podle tohoto prováděcího rozhodnutí by (...) Lotyšsko mělo zavést jiná konvenční opatření pro boj proti podvodům v oblasti DPH na trhu se dřevem a pro předcházení těmto podvodům, aby další prodloužení použitelnosti zvláštního opatření již nebylo zapotřebí.“*

V žádosti předložené Lotyšskem žádné nové konvenční opatření zavedené od přijetí rozhodnutí (EU) 2024/3207 uvedeno není. Lotyšsko uvádí, že se pracuje na posílení již zavedených opatření, a vyjadřuje záměr vrátit se v odvětví dřeva „plánovaným způsobem a v přiměřeném časovém rámci“ ke standardnímu režimu DPH , aniž by tento časový rámec upřesnilo nebo předložilo měřitelné výsledky. Poukazuje rovněž na pokračující používání již existujícího systému hodnocení podniků uplatňovaného jeho daňovou správou.

Lotyšsko nicméně tvrdí, že by mělo být povoleno další prodloužení, a odkazuje se přitom zejména na rozhodnutí lotyšského parlamentu (Saeima) odložit vstup povinné elektronické fakturace mezi podniky v platnost z 1. ledna 2026 na 1. ledna 2028, což popisuje jako dostatečný důvod pro pokračování mechanismu přenesení daňové povinnosti. Vzhledem k tomu, že odklad vnitrostátní elektronické fakturace je rozhodnutím Lotyšska na základě vlastního uvážení, a nejedná se o omezení uložené právem Unie, nemůže sám o sobě odůvodnit další odchylku na úrovni Unie podle článku 395.

Navíc v Litvě a v Rumunsku, které měly srovnatelné odchylky pro odvětví dřeva podle prováděcích rozhodnutí Rady (EU) 2018/1920 a (EU) 2023/218, nebyla platnost těchto opatření prodloužena na období po letech 2021 a 2025, přičemž platily stejné podmínky podle článku 395 směrnice o DPH.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem a s ohledem na to, že Komise již v roce 2024 informovala Lotyšsko, že by měla být zavedena konvenční opatření, a s přihlédnutím ke skutečnosti, že zvláštní opatření je v platnosti již od roku 2004 a bylo sedmkrát

prodlouženo, a to v letech 2006, 2009, 2013, 2015, 2018, 2022 a 2024, již udělení dalšího prodloužení není odůvodněné.

4. ZÁVĚR

Na základě výše uvedených důvodů vznáší Komise proti žádosti Lotyšska námitku.